

5. Азимов Г.И., Крыницин Д.Я., Попов Н.Ф. Физиология сельскохозяйственных животных. — М.: Советская наука, 1954. — 543 с.
6. Дин Р. Процессы распада в клетке. — М.: Мир, 1981. — 120 с.
7. Ленинджер А. Биохимия. — М.: Мир, 1974. — 956 с.

Институт розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.2.082.13.251

А.П. Кругляк

НОВІ ЛІНІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ ЧЕРВОНО-РЯБІЙ МОЛОЧНІЙ ПОРОДІ

Викладено методи та результати виведення чотирьох загальнопородних ліній української червоно-рябої молочної породи (ЧРМІ), ефективного використання яких сприяє прискоренню її консолідації за типом будови тіла та рівнем молочної продуктивності корів.

Відомо, що порода може динамічно розвиватись лише за наявності в ній зональних внутріпородних типів та достатньої кількості заводських ліній і родин. Шість заводських ліній, що є в породі, не забезпечують лінійного розведення, тому в базових господарствах продовжують використовувати стару класифікацію лінійної належності бугаїв голштинської породи. Племінна цінність родоначальників цих ліній на нинішній час нівелювалась, оскільки вони перебувають у 12—17-му рядах родоводу.

З метою прискорення консолідації породи за типом будови тіла та рівнем молочної продуктивності, одночасно з виведенням ліній в кожному із зональних типів, доцільним є виведення декількох загальнопородних ліній, тварини яких характеризуються високою племінною цінністю та спадковістю.

Матеріал і методика. Нові заводські лінії закладали централізовано в масштабі всієї породи. Для цього сперму виявлених у породі бугаїв-лідерів використовували одночасно в індивідуальних спарюваннях високопродуктивних корів базових господарств усіх трьох внутріпородних типів через банк генетичних ресурсів тварин, спермобанки Головного се-

© А.П. Кругляк, 2000

лекційного центру, Івано-Франківського, Черкаського, Чернігівського облплемпідприємств та ВАТ "Букзвінаплемсервіс". Основним критерієм відбору родоначальників ліній була племінна цінність бугаїв за типом будови тіла, рівнем молочної продуктивності та тривалістю господарського використання їх потомків як у нашій країні, так і за кордоном. Застосовували різні типи підбору — від кросу ліній до інбридингів різних ступенів.

Результати досліджень. На основі оцінки бугаїв УЧРМ породи виведено нові заводські лінії Дайнеміка 359742, Нагіта 300502, Кевеліє 273 та Інгансе 343514. Племінна цінність родоначальників ліній за молочною продуктивністю становить +513 — 967 кг молока і +12,5 — 43,6 кг молочного жиру (табл. 1).

У лінії Дайнеміка її успадкували сини родоначальника Діалог 2009 (+438 кг молока, +17 кг молочного жиру), Дубок 4592 (+248; +18), Дошик 3792 (+422; +17), Краб 5687 (+390; +15) та Дейбік 130 (+264; +10) на рівні молочної продуктивності дочок — 4,8—5,8 тис. кг молока, що стали родоначальниками гілок.

У лінії Нагіта продовжувачами визнані син Ліф 352203 (+312; +10), одержаний шляхом класичного інбридингу (III : III) на Р.Совріна, Кресхевен Нагіт 343364 (+1086; +37) та Дін 347919 (+898; +43). Молочна продуктивність дочок цих бугаїв за 305 днів першої лактації становить 5100—5700 кг (табл. 2).

1. Характеристика нових ліній УЧРМ породи

Кличка і номер родоначальника	Племінна цінність, кг				Число	
	дочок, гол.	надій, кг	% жиру	молочного жиру, кг	потомків-поліпшувачів, гол.	гілок у лінії
Дайнемік 359742	306	5202±513	3,81±0,17	198±12,5	14	5
Нагіт 300502	419	5666±436	3,90±0,26	220±32	18	4
Кевеліє 273	8809	7912±967	3,50±0,13	278±22,6	29	6
Інгансе 343514	11115	6966±913	3,80±0,13	263±43,6	32	5

2. Молочна продуктивність дочок бугаїв нових ліній

Лінія	Бугаїв, гол.	Враховано дочок, гол.	Перша лактація			Вища лактація		
			надій, кг	вміст жиру, %	молочний жир, кг	надій, кг	вміст жиру, %	молочний жир, кг
Дайнеміка 359742	5	396	5360± 53	3,79	203± 2,2	6213± 71	3,85	242± 2,9
Нагіта 300502	9	581	5316± 39	3,83	204± 1,7	5830± 54	3,84	225± 2,3
Кевеліє 1620273	8	378	5085± 45	3,91	199± 1,9	5818± 60	3,91	227± 2,4
Інгансе 343514	9	204	5172± 67	3,77	195± 2,0	6226± 87	3,85	240± 3,1

Лінія Кевеліє розвивається через гілки Кейвмена 371 (ПЦ +852; +14), Кейсі 676 (+526; +20), Тонто 235 (+967; +0,13; +50), Сансета 994 (ПЦ +858; +15) та Санрайза 156, від яких одержано по 3—7 бугаїв-поліпшувачів УЧРМ породи.

У лінії Інгансе найвисокопродуктивнішими (5,5—6,2 тис. кг молока) є дочки бугаїв Фієро 162, Класа 291, Ліберала 180, Промоушна, Глена 286 та ін.

За основними промірами, що характеризують тип будови тіла (висота в холці, ширина та глибина грудей за лопатками, коса довжина тулуба), первістки бугаїв нових ліній суттєво переважають корів-первісток, записаних у СХІ том держплемкни-

3. Проміри екстер'сру первісток нових ліній

Проміри, см	Лінія			
	Дайнеміка 359742	Нагіта 300502	Кевеліє 1620273	Інгансе 343514
Кількість голів	210	158	100	85
Висота у холці	133,6	132,8	132,7	135,0
Ширина грудей	45,7	44,6	44,8	45,0
Глибина грудей	70,7	71,0	71,9	73,5
Обхват грудей	196,2	193,6	199,0	198,1
Коса довжина тулуба	158,4	161,2	164,1	160,4

4. Молочна продуктивність корів биковиробничої групи нових ліній

Лінія	Роздосно корів, гол.	Молочна продуктивність		
		надій, кг	вміст жиру, %	мол. жир, кг
Дайнеміка 359742	54	7999±109	3,87±0,02	309±4,3
Нагіта 300502	89	7763±81	3,89±0,02	307±3,3
Кевеліе 1620273	113	7967±73	3,87±0,01	305±4,2
Інгансе 343514	22	8016±104	3,86±0,02	309±5,6

ги симентальської породи, і наближаються до модельного типу УЧРМ породи (табл. 3).

У базових господарствах породи 278 корів цих ліній роздосно до продуктивності 7—10 тис. кг молока (табл. 4), що забезпечує подальший їх розвиток.

Висновок. За рівнем молочної продуктивності та типом будови тіла тварин нових ліній Дайнеміка, Нагіта, Кевеліе та Інгансе значно перевищують відповідні показники по УЧРМ породи в цілому, займають достатній ареал і сприяють її консолідації в зазначених напрямках.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.2.082.453.55

А.П. Кругляк, Т.І. Зеленська

ЗАПЛІДНЕНІСТЬ КОРІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЧИСЛА СПЕРМІЇВ У ДОЗИ ТА МІСЦЯ ЇХ ВВЕДЕННЯ

Викладено результати заплідненості залежно від числа спермій з прямолінійним рухом у дозі та місця введення сперми у статеві органи корів.

Інтенсивне використання бугаїв-поліпшувачів забезпечується удосконаленням біотехнології обробки сперми та технології осіменіння корів. У свою чергу заплідненість корів і телиць зумовлюється комплексом таких біотехнологічних чинників, як якість сперми, фізіологічний стан самок та їх репродуктивних органів, організація штучного осіменіння, яка вклю-

© А.П. Кругляк, Т.І. Зеленська, 2000

Розведення і генетика тварин. 2000. Вип. 33